

Universul Literar

— PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei. —

Alegerea prezidențială din Franța

D. GASTON DOUMERGUE NOUL PRESEDINTE AL REPUBLICEI FRANCEZE

Poveste tibetană

Literatura tibetană a fost studiată în Franța de indianistul Faulaux căruia i se datorește lucrări foarte interesante, și 'n străinătate în special a fost studiată de Csoma de Kőrös, ungar.

Fiul pierdut

(Parabolă budhistă)

Un om avea un fiu care părăsi foarte tânăr țara lui și se duse într'un alt ținut foarte depărtat, unde trăi zece, douăzeci, treizeci de ani în mare sărăcie, câștigând abia prin munca mâinilor lui cu ce să-și poată ține zilele. Tatăl său din contră, era un om bogat: avea câmpii de orez, monede de aur, hambare pline cu provizii, case, diamante, perle, lapis-lazuli, sifid, cristal, mărgear, chilibar.

Afară de astea mai avea bărbați și femei sclavi, lucrători, servitori, o mulțime de elefanți, de cai, de care, de boi și oi, numeroși însoțitori: a-facerile îi mergeau bine, și se 'nbogătea din veniturile lui și câștiguri comerciale.

Fiul cel sărac, după ce străbătu numeroase ținuturi, provincii și orașe, muncind ca să trăească, ajunse în sfârșit în orașul unde locuia acel om bogat, tatăl său.

Acesta ședea în fața casei, la ușă, pe un tron așezat pe trepte de aur și argint, înconjurat de Brahamani, de Kchatrias (războinici) de Vaieryas (meșteșugari) și de sudras (agricultori), sub un baldachin de mătase împodobit cu perle și diamante, și se bucura de priveliștea bogăției lui. Săracul, apropiindu-se, își zise: „De sigur este prințul sau primul ministru, trebuie să mă depărtez cât mai iute și să mă duc în mahalara săracilor unde voi găsi mai lesne de lucru și o simbric. Așa dar plecă.

Omul bogat, recunoscând pe fiul său în acel sărac, se bucură, căci el se mătnea gândindu-se că toate comorile lui i-ar fi nefolositoare și că n'avea pe nimeni căruia să le lase moștenire. Trimise după omul sărac, dar mai întâi voii să-l încerce. Vestitorul omului bogat îi zise:

— Stăpânul meu te ia în serviciul său ca să mătură curțile și aleele casei sale, pentru munca asta îți va da cele trebuincioase.

Fiul se duse dar ca mercenar în locuința tatălui său.

Astfel pe când își îndeplinea sarcina cu răvnă și răbdare, tatăl său îl observa pe o fereastră ascunsă. Apoi văzând cu câtă îngrijire își făcea săracul treaba, se 'ntracă în haine de om din popor, se duse la sărac și-i zise:

Iată, drept răsplată, cerem tot ce-ți trebuie, haine, hrană, vin, lemne, sare, o ceașcă de lut: fii fericit și

socotește-mă ca tatăl tău. Căci am văzut că ești o slugă cinstită și sarguitoare, și nu un înșelător care nu muncește decât sub ochiul stăpânului.

Dar săracul nu voi să primească nimic din ce i se oferea, afară de lea-fa cu care să învoise.

După ce îndeplini în timp de douăzeci de ani această însărcinare fără să se îndepărteze de punctualitatea sa, tatăl fiind bătrân și neputincios, și simțind apropiindu-se moartea voii să 'nbogățească pe fiul său, dar acesta nu ceru decât voia ca să clădească uu bordei de pae lângă palat, pentru a-l locui.

Tatăl recunoscând astfel în fiul său un om cumpătat în dorințele lui, și că sufletul lui era plin de cumințenie și de judecată, strânse în jurul lui oamenii din casă, însoțitorii lui, și rudele.

În fața prințului și a ministrului său chemă pe sărac, și-l declară față de toți ca fiul pe care-l plânsese multă vreme și pe care nu credea că-l va mai vedea.

Îi dete toate bogățiile spunând tuturor:

— Iată pe fiul meu legitim care a dispărut din oraș de cinczeci de ani. El se numește Amukas, ca mine. Acest om este fiul meu și sunt tatăl lui.

Tot ce am este al lui de azi înainte să se bucure de fond și de venit.

Omul sărac auzind aceste cuvinte fu cuprins de mirare și de admirație din pricina schimbării neașteptată ce i se întâmpla.

Fiind singur, avea un tată; fiind sărac avea bogății nemăsurate și o mare considerație. Și strigă:

— Eu am să stăpânesc stătea comori; aur, argint, provizii, orez, case.

O! Baghavan, sunt ca acel om sărac și Budha este ca acel bogat. El ne spune:

— Sutați copii mei. „Suntem năpăstuiți de trei feluri de nenorociri, cea a dureri, cea a gândiri, și cea a schimbării. Și cum ne naștem cu multe apucături rele, Budha ne trimete ca să măturăm numeroșii ani o locuință care este existența noastră, pentru a o purifica. Apoi când am sfârșit cu această povară și intrăm în stăpânirea adevărului și a legii el ne dă drept răsplată a muncii noastre minime, Nirvana! (nimicirea) și zicem ca omul sărac:

— Iată dar că prin mijlocirea lui Budha ajungem la fericirea supremă și vecinică, iată că suntem sfințiți prin lege, și după ce am muncit greu avem o răsplată înbelșugată!

Tradus din franceză
de EUFROSINA PALLA

Du-te dorule!

— în formă populară —

De colinzi chiar lumea 'ntreagă
Du-te dorule de-o cată
Pe iubita-mi de-altă dată —
Și să-i spui că mi-e tot dragă.
Cât o știu de supărată.

Spune-i dor, că n'am uitat-o
Și că n'am s'o uit o viață —
Chiam'o în crângul cu verdeață,
Unde 'ntâi am sărutat-o,
Intr'o dulce dimineată!

Aminteste-i de isvorul
Unde-atunci am întâlnit-o —
De-a uitat cât am iubit-o,
Tu strecoară-i iar fiorul
Care-atunci a năpădit-o...

St. G. Zamfirescu

Căinele cerșetor

Cocoșat, sbârliț și'n trei picioare, abea și ține zilele de slab și bolnav.

Gol, că râia i-a mâncat aproape tot părul, sgribulit de frig, pare un ghem care umblă.

Se uită lung la fiecare trecător, așteaptă o vorbă bună, un ajutor, dar... e așa de respingător în mizeria lui, că toți îl ocolesc; ba unii îl lovesc, iar copiii răutăcioși aruncă cu pietre în el. De câte ori schelălăitul lui nu m'a impresionat dureros și am rugat copiii, sau i-am muștrat, să nu-l mai lovească!

È căinele cerșetor din Bulevardul Paladi.

Și după cum printre oameni se găsește câte un nenorocit, care odată a fost și el cineva, așa și căinele cerșetor, este al Sevastifei Necular Pilibliu.

Biet animal fără stăpân!

Ai fost și tu mângaiat și îngrijit odată; nu-ți lipsea bucățița bună și azi... ești condamnat să mori de foame și de frig!

Prietenii hrăpăreți ai stăpânei tale au năvălit în casa ei și au luat tot.

Pe când își dădea ultima suflare în loc ca prietenii să verse o lacrimă de înduioșare, scotocean și fonierile, sertarele și luat'au ceasul cu lanțul de o frumoasă valoare, luat'au lenjeria, bijuterii și iconițe; ca culme, i-au luat până și untul și smântâna din cămară, spunând fără rușine că au moșafiri la masă, iar pe tine... nu te-au luat... te-au lăsat în voia soartei!

După moarte, alți neștiuți de avere, au alergat, aceștia nici prieteni, și-au luat tot, tot, până și trandafirii din grădina, i-au săpat și i-au pus în grădina lor. Pe tine nu te-au luat... căci tu cereai de vânzare.

Și azi când aceștia trec pe lângă tine, întorc ochii, sau te înconjură departe!

TÂRGUL BOIERULUI

SNOAVA

De câte ori s'a încercat
Cu surugiul să glumească,
Boieru — ntr'una greș a da
Și n'a putut să-l păcălească.
Era al dracului, deștept,
Un pehlivan și jumătate,
Pe când boieru, ce e drept,
De și isteț mereu o pate.

Așa — ntr'o zi, ce să-i trăznească
Boieru nostru-i poruncește
Poștalionul să-i gătească
Și numai ce la drum pornește.
Mergând așa vr'un ceas mai bine,
Boieru zice să oprească,
Fiind-că pofta iar îi vine
Cu surugiul să glumească.
Se dete jos și-apoi din drum
Pășește — alături pe câmpie.
Iar surugiului acum
Ii face semn la el să vie :
— Ascultă, mă, aide și-om zice
C'ăceea este un târg mare,
C'a vrut noroc pe noi să pice
Să ne aflăm din întâmplare ;

Să zicem c'ar fi îmbulzeală
Și prăvălii frumoase-ar fi
Și horă mare, chioteală,
Iar noi am sta și-am țirgii.
De pildă — ar fi aci rachiu,
„Băiete — acu, numai de cât
O litră ăstui surugiului !"
Iar tu de colo, fișt pe git !

In timpul ăsta, surugiul
Înțelegând c'al lui stăpân
Il face iar pe papugiul,
El vrea să fie mai ciapcan :
Pe când boieru 'ndrugă late,
Cu mutra-i serioasă, calmă,
I se strecoară 'ncet la spate
Și trosce ! boierului o palmă.
— Obraznicule ! Ai turbat ?
Cum îndrăznești să dai în mine ?
— Ferit-a sfântul, eu n'am dat.
— Cum n'ai dat tu ? Atuncea cine ?
— Păi, sărut mâna, s'am iertare,
In îmbulzeală 'nghesuit
Și'n țirgul ăst'ășa de mare,
De und' să știu cin' te-a cârpit !

V. Bilciurescu

Oare nu e scârbă, ori prin tine văd
pe Sevastița Neculau care îi privește,
de colo de sus, posomorât.

Tu ești zilnic în calea lor și le a-
mintești fapta lor rușinoasă, tu ești
zilnic în ochii noștri care te hrănim și
ne amintim pe cei ce au devastat
casa stăpânii tale și te au lăsat pe
drumuri, bolnav și fără adăpost.

Să-mi spui, oare nu-ți faci rău
mult rău prin aceste divulgări a vie-
ții tale mizere ?!

Oare nu-ți vor da ceva să te o-
moare, ca să ascundă orice urmă de
amintire a lăcomiei lor macabre ?!

Nu, căoi noi care te cunoaștem, toți
vecinii și d-nul comisar carii zilnic
vine cu bucățica de pâine și carne în
hârtie pentru tine, vom ști că ei te-au
ucis.

Dar... poate mai fericit ești tu ca
cerșetor al Bulevardului Palade, pe
grămăjoara de frunze uscate cer-
șind la porțile noastre, porția zilnică,
decât în casa unor oameni fără suflet
și fără conștiință !!

Când treceți pe lângă el, pe bule-
vard nu-l loviți, nu-l disprețuiți; mi-
zeria lui ne dă mult de gândit; multe
ne spune nouă oamenilor, învățatură
mare putem trage din pățania căine-
lui cerșetor.

Lucia P. Nichifor

Li-Tai-Pe

— Nuvetă chineză —

D-lor Tr. Popp și C. Rădulescu

Sub domnia împăratului Huan-Tsang, a-
cum cincisprezece mii șase sute de luni, tră-
ia un mare poet : Li-Tai-Pe. I s'a dat acest
nume, fiind că la nașterea sa nici odată
steaua dimineții (Tai-Pe) nu strălucise mai
minunat.

La vârsta de zece ani înțelegea toate scrie-
rile filosofice, toate operele de istorie, vorbea
atât de elegant și scria poeme așa de fru-
moase, că i s'a dus vestea în tot imperiul
ceresc. Când lua condeiul în mână ca să aș-
tearnă pe hârtie fermecătoarele sale versuri,
vânturile și furtunile fugeau inspăimântate,
iar spiritele și geniile bune săltau de bucurie.
De aceea toată lumea îl supranumise : **Nemur-
ritoral**.

N'avea altă ocupație decât arta de a scrie
versuri, iar în orele de răgaz îi plăcea să bea
vinurile cele mai minunate, recitându-și ver-
surile : **in vino veritas**.

Intr'o zi comandantul cavaleriei imperiale
trezind călare pe dinaintea unei cărciume din
Nan-King, și auzind superbe versuri pe care
le recita multimei, se opri, descălecă și intră
și el acolo. Mulțumit de darurile sale poetice,
îi făcu cunostința și-l sfătui pe Li-Tai-Pe, să
se prezinte la vre-un concurs literar, la care,
cu siguranță i se va conferi titlul de doctor.

Cum pe poet nu-l prea convingea această
idee, căci știa parțialitatea onora din exami-
natori, ignoranța altora, comandantul cavale-
riei imperiale îi dădu o scrisoare de recoman-
danță către rectorul Academiei imperiale, a-
mabilul Ho-Tschy-Tschang, care avea și vi-
nuri minunate. Această din urmă particula-
ritate îl decise pe poet, ca să asculte sfatul
nobilului comandant.

Li-Tai-Pe se instală astfel la academicianul
Ho-Tschy-Tsang.

Își petrecea vremea vorbind despre poezie
și bea toate soiurile de vinuri. Erau foarte
multum-iți unul de altul.

Epoca concursului sosi. Academicianul îi
zise lui Li-Tai-Pe : „examinatorii acestui con-
curs sunt Jang-Husei-Tsang, fratele împără-
tesei și Koa-Li-Tse, comandantul gărzii imperi-
ale. Îți voi da o scrisoare de recoman-
danță către ei”.

Juriul cetind scrisoarea își manifestă ast-
fel indignarea lui :

— Poetul Li-Tai-Pe, cu tot geniul ce i s'a
atribue e un măgar.

Probabil că i-a dat bani rectorului Aca-
demiei ca să ni-l recomande. Trebuia cel puțin
să ne fi oferit bani nouă, dar nu face nimic,
să ne batem joc și așa de el.

Fratele împărătesei deabia își aruncă ochii
asupra manuscrisului lui Li-Tai-Pe, fără să
se ostenească măcar să-l citească. Și începu
să-l tac cu creonul dela un capăt până la
celalt.

— Un bălbăit ca ăsta nu-i bun să-mi stear-
gă măcar călimara, strigă el foarte indignat.

— Ce-ai spus ?, reluă celalt examinator, co-
mandantul gărzii imperiale, acest ignorant
nu-i bun nici să-mi lege sandalii.

Și Li-Tai-Pe a fost respins pe aceste puter-
nice motive de la concurs. Când a auzit des-
pre cele petrecute s'a mâniat foarte rău și a
început să strige : — Vă jur pe tot ce am mai
scump că într'o zi fratele împărătesei îmi va
șterge călimarea, iar comandantul gărzii imperi-
ale îmi va lega sandalii.

Academicianul Ho-Tschy-Tschang însă a în-
cercat să-l liniștească : — Fii pe pace sub
acoperământul casei mele. Peste trei ani se
va ține un alt concurs. În așteptarea lui să
vorbim iarăși despre literatură și să bem mi-
nunțatele vinuri.

Și traiul bun între academician și poet a
început să continue iarăși.

Se scursese astfel zi cu zi, lună cu lună a-
proape un an. Niște ambasadori ai unei țări
străine venise să-i aducă suveranului o scri-
soare diplomatică. Paznicii consiliului depu-
seră această scrisoare în marea sală de au-
diențe a palatului, unde împăratul Huan-
Tsang reuni pe toți miniștrii, pe toți doctorii
Academiei ca să-i traducă scrisoarea, ca să
poată răspunde astfel ambasadorilor.

Dar nici un ministru, nici un academician
nu putură să deslege măcar o literă din scri-
soare, așa că toți se prosternară la picioarele
tronului de aur, mărturisind că nu pot înțe-
lege o atare măzgălitură.

Împăratul se adresă atunci fratelui împără-
tesei, dar și acesta luă scrisoarea în mână și
o parcursă cu priviri zăpăcite. În zadar își
plimba ochii pe hârtie, că rămânea mută
pentru el.

Împăratul atunci nemaiputând-și stăpâni
indignarea, începu să strige : — Cum, plătesc
atâția magistrați, atâția savanți, atâția doc-
tori și n'are niciunul măcar știința necesară
ca să traducă mesajul unui suveran străin?...
Atunci, cum vreți ca să răspund eu la o scri-
soare pe care n'o pot citi ? Nu ne facem de
râs în fața acestor barbari ? Ascultați. Dacă
peste trei zile nimeni nu-mi va traduce scri-
soarea, să știți că vă suprim lefurile, dacă
peste șase zile ea va rămâne tot nedeslegată,
va destitui pe toți, dacă peste nouă zile nu
veți prinde înțelesul ei, vă spânzur pe toți.

Aceste cuvinte au îngrozit pe toți, căci știu
că împăratul nu glumește și este neînduple-
cat la mânie.

Toți miniștrii, toți academicianii au plecat
cu capul plecat și foarte îngrijorați de
soarta lor.

Ho-Tschy-Tsang s'a întors și el acasă foarte
abătut și istorisi toată întâmplarea lui
Li-Tai-Pe.

— E foarte regretabil, începu poetul, că
n'am reușit la concursul de doctor, cum ași
fi fost și eu printre voi, și aș fi tradus această
scrisoare atât de neînțeleasă pentru savanții
imperului ceresc.

La auzul acestor cuvinte, academicianul
La auzul acestor cuvinte, academicianul se
sculă și alergă într'un suflet la palatul imperi-
al, unde ceru o audiență împăratului.

Acesta aflând de scopul vizitei sale îl primi
numai decăt.

— Fivle Cereșe și stăpâne, începu academi-
cianul ingenuchind înaintea împăratului,
am la mine acasă un mare învățat neoficial,
pe Li-Tai-Pe, care ar putea traduce scrisoa-
rea, căci el știe toate.

Împăratul dădu numai decăt poruncă ca să
se adune iarăși marele Consiliu de învățați
și sfetnici ai împăratului, la care să fie invi-
tat și Li-Tai-Pe.

Academicianul se întoarse atunci iarăși a-
casă și comunică plăcuta veste, prietenului
său.

Dar Li-Tai-Pe refuză să primească aca-
stă ofertă.

— Pentru ce, îl întrebă nedumerit academicianul.

— Pentru că, am fost respins la concursul de Doctori, și nu cunosc protocolul, cum un simplu muritor să se prezinte înaintea Fiului Ceresc, împăratul.

Academicianul se duse iarăși la Impărat și îi împărtăși, cele spuse de Li-Tai-Pe.

Impăratul departe de a se supăra de nesupunerea sclavului său, îi trimise lui Li-Tai-Pe o diplomă de doctor **honoris causa** (era mai înaltă), o robă stacojie cu centură de aur și itegă, îmbrăcămintea **mandarinilor**.

Li-Tai-Pe se îmbracă cu această robă și veni la sfatul învățaților. În picioare pe treptele tronului, cu un mic surâs de dispreț pe buze, luă scrisoarea din mâna Impăratului și începu să o traducă, scrisoare pe care nimeni nu o înțelesese și al căruia coprint era:

— „Scrisoare de la marele Kato, stăpânul regatului Po-Hai către Prințul dinastiei Tsang.

De când ai pus stăpânire pe Coreea și v-ai stabilit astfel hotarele voastre vecine cu ale noastre, soldații voștri violează zilnic teritoriul nostru. Ca orice dușmănie dintre noi să înceteze trebuie să ne cedați imediat cele 176 orașe ale Coreei pe care le stăpâniți pe nedrept. Și în schimb îți oferim: plante magnifice, tobe de război, cerbi de Fon-Fu, pești negri de Me-Ta, prume de Kibu-Tu; iar în caz de refuz vom trece totul prin sabie și foc.”

Toată lumea a rămas îngrozită după citirea scrisorii chiar Impăratul era zdrobit: nenorocirea îi bătea la ușă. Totuși a dat în onoarea invitaților străini un mare concert de gală, urmat de un ospăț îmbelșugat. Li-Tai-Pe s'a îmbătat că nu mai știa ce face. Impăratul însă nu s'a supărat, ci a dat poruncă sclavilor să-l ridice în mod foarte respectos.

A doua zi dis de dimineață Impăratul însuși i-a adus o supă de pește și fiindcă era prea fierbinte, i-a răcit-o cu o lingură de filieș.

Vechii examinatori „lui Li-Tai-Pe arătau pe fețele lor cea mai grozavă gelozie.

Poetul zise atunci Impăratului: „Stăpâne, ca se le pot răspunde ambasadiorilor străini în numele Măriei Tale trebuie ca să stau în picioare pe treptele Tronului în locul istoriografului. Dar ca să mă pot urca până la înălțimea voastră îmi trebuie ca să încălț o pereche de sandali noi, pe care veți da poruncă să mi-o aducă chiar Comandantul gării imperiale.

Impăratul al căruia glorie și tron erau în joc, nu putea să-i refuze nimic necesarului său, interpret și în consecință se împlini dorința lui Li-Tai-Pe.

Atunci poetul îmbrăcat în roba sa stacojie, frumos ca un zeu, începu cu glas tare chiar în limba ambasadiorilor fără să facă măcar o grișală:

— „Minuscula voastră provincie nu cunoaște uzanțele protocolare, dar împăratul nostru a căruia stăpânire se întinde tot așa de mult ca și Cerul, vă iartă pentru data asta, să ascultați dar răspunsul Măriei Sale cu atențiune și liniște.

Ambasadiorii se posternară atunci cu fața la pământ.

— Stăpâne, zise Li-Tai-Pe în chinezește, vreau să scriu în limba acestor străini, augustinul vostru răspuns. Ca să dau însă și mai mult fast mesagiului vostru, ordonați ca frațele împărătesei să ingenunche pe treptele tronului și să-mi steargă călimara.

Impăratul dădu numai decât poruncă să se execute dorința poetului.

Li-Tai-Pe triumfase în sfârșit. Iată-l cum își mângăie mulțumit barba cu mâna stângă, iar cu dreapta ridică condeiul de scris. Se apleacă și-l plimbă pe pergamentul frumos ornamentat. Degetele sale ateargă cu îndemănare. Sfârșind de scris, întinde împăratului pergamentul, pe care el îl arată celor o sută și ceva de învățați.

Apoi poetul se ridică și cu o voce puternică cetti următorul răspuns:

— „Marele Dragon al dinastiei Tsang, a căruia demnie va străluci încă mii și mii de veacuri prin splendoarea gloriei sale, ordonă ministrului Kato din Po-Hai.

Rasa mea favorizată de destin se întinde până către țărmurile a patru mări. Eu am mii de generali destoinici și sute de mii de soldați curajoși. Provincia Sin-Ko ne trimete

broderii pe țesături de mătase, Persia șerpi cari mănâncă șoareci, imperiul Roman, șoimi de vânătoare, Ko-Sing, papagai albi, Tsiango-Po, cărăbuși de aur. Coreea care ne-a rezistat șaptesprezece veacuri a fost sfărâmată într-o zi. Sunteți ca niște lăcuste cari se infurie, ca niște găște cari fac gălăgie. Dacă nu-mi veți plăti în fiecare an tributul de supunere, vă sfarm.”

Impăratul nu mai putea de bucurie. Iscăli și puse ștampila pe pergament și o dădu ambasadiorilor, cari respectoși și îngroziți de cele auzite executară dansul de supunere înaintea Marelui Dragon, împăratul.

Academicianul Ho-Tsang fu însărcinat de împărat să conducă pe ambasadiorii până la porțile Capitalei. Pe drum unul dintre ambasadiorii l'a întrebat, într-o chinezească foarte stălcită: mă rog, cine-i acel om minunat, care ne-a vorbit așa de bine și frumos în limba noastră?

— Li-Tai-Pe, istoriograful mării sale, răspunse Ho-Tsang.

E. C. Decusară

Ore apăsătoare

*In sufletu-mi trist durerea s'ascultă
Și amară ca'nțaiu n'o mai simt*

acum...

*Gândesc numai la clipele ce apun,
Și o veșnicie clipa 'n clipă cernel*

*Văi rătăcitoare sunt pe-al vieții drum
Rătăcînde's clipele plăcerii —
Port în suflet sigiliul durerii,
Și'n inimă apasă al viselor scrum...*

*Cuget să'mi fac mai dulce suferința,
Lumea din bazme i-uitată de mult,
Ce singur gândesc eu singur n'ascult
Și'n urmă răd cum mi-amăgesc*

juința...

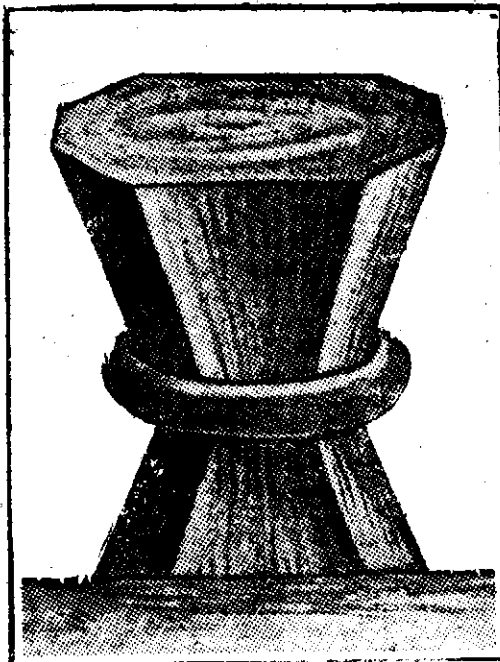
Veril

Călătorii prin Basarabia

Mănăstirea Sahama

Tăiată într'o stâncă, biserica ei este un fel de peșteră, iar chiliile-peștere adăpost pentru călugări.

În ultima mea călătorie în județul Orhei, am vizitat și Reznia și împrejurimile ei. E poate cea mai pitorească parte a Basarabiei. Dealuri stâncoase, Nistrul șerpuiind între ele, drumul de fer trecând dela Florești până la Matenți ca printr'un coridor, atât de înalte sunt dealurile drepte și de o parte și de alta. Dar și mai frumos e drumul dela Rezina la Sahama, tot așezat pe malul Nistrului, sălbatec în singurătatea lui. Poate această sălbăcie și singurătate, aceasta îndepărtare a și făcut pe oameni să se adăpostească aci și să se roage în liniște lui Dumnezeu. Căci tot malul Nistrului și de o parte și de altă e presărat de schituri și mănăstiri.

Jertfelnic, care a servit probabil mai înainte, ca masă în altarul bisericii-peșterii din mănăstirea Sahama.

Veche este și mănăstirea Sahama la vr'o patru kilometri de Rezina. Mănăstirea aceasta nu este pe malul însuși al Nistrului, dar la vr'un kilometru și jumătate departe de el. Ea

este așezată într'o văgăună îngustă între două șiruri de dealuri prin care curge un pârâiaș, care în zilele de ploaie ia proporțiile unei cascade.

Mănăstirea e renunită pentru biserica ei veche săpată în stâncă care se ridică amenințătoare deasupra satului Sahama.

Peștera e greu de spus. În letopiseșterea e greu de spus. În letopiseștele mănăstirii, se spune numai că a fost refăcută în 1777. Soșind aci, se zice în aceste documente, un călugăr din Rusia, Vartolomei, el, cu autorizația și ajutorul proprietarului moșiei Sahama Ianache Hrisovergu a reparat chiliile, iar biserica a înnoit-o și a împodobit-o, iar la o sută stânjeni mai spre răsărit de biserica-peșteră, a construit două biserici de lemn, punând așezarea mănăstirii de azi, pentru întreținerea căreia Hrisoverg a dăruit moșia lui Sahama. A murit Hrisoverg la 1798.

Biserica a mai suferit schimbări în 1857 și 1900, așa că nu se poate spune cum a fost ea în cea dintâi întocmire a ei.

Ceea ce formează curiozitatea și renumele acestei mănăstiri este pristolul cioplit din lemn de stejar și care are forma arătată în desennu' aci alăturat.

Altarul reprezintă o nișă jumătate — rotundă — o nișă identică se vede și în partea dreaptă a pristolului iar mai aproape de ușa de intrare este o mică adâncime în parte pentru cărbunii cadelniței. Pe părți nu sunt nici un fel de zugrăveli, nu se găsesc în ea nici icoane vechi, cele ce se află sunt de curând cumpărate.

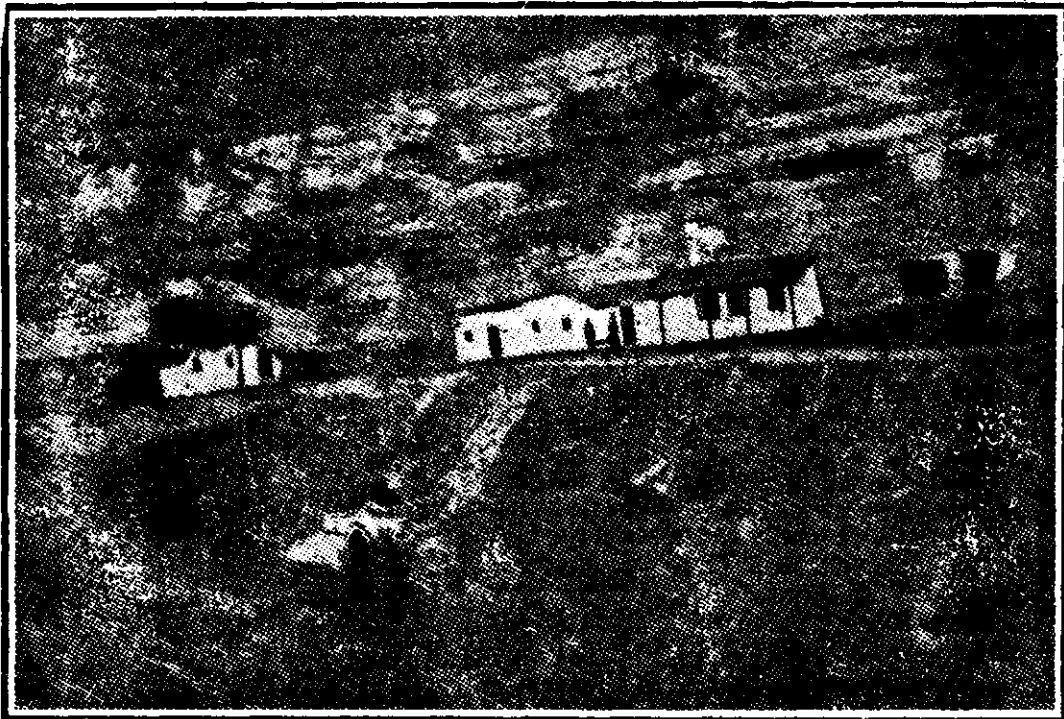
De asupra porții împărătești, care este făcută din lemn și împodobită cu șcase rozete tăiate de oameni în lemn se găsesc figurile evanghelistilor cu simbolurile lor iar în

mijloc e pictată *Evanghelia deschisă* pe care se citesc cuvintele : „*La început fu cuvântul*”.

De asemeni de asupra porții împărătești este pictată *Cina cea de taină*, care are ceva local, căci masa este pictată în gustul moldovenesc contemporan : pe masă sunt 6 pâini rotunde, iar între pâini 2 sticle cu vin, trei pahare și 4 farfurioare cu sare, ceea ce dovedește că pictorul a fost un localnic.

care se zice că au servit în timpuri populației să se adăpostească de năvălirea tătarilor. Pentru a pătrunde în aceste peșteri trebuie să urmezi o potecută tăiată în stâncă, care e foarte aiunecoasă.

Te îndepărtezi de aceste locuri cu impresia plăcută a frumuseții lor dar și cu acea dureroasă, că și locurile acestea n'au fost de cât prilej pentru suferință căci în aceste locuri uitate de oameni, își găseau adăpost

Vedere generală a mănăstirii Sahama cu chilurile tăcute în stânca dealului ce înconjoară mănăstirea

La ușa de miez-noapte este reprezentat arhidiaconul Laurentie și este scris cu kirilice dar moldovenește : „*Sf. Mucenic și arh. di. Laurentie*”. La ușa dinspre miez zi este reprezentat arhidiaconul Ștefan cu o inscripție tot în moldovenește. Icoana hramului bisericii este *Buna Vestire* și pe ea este de asemeni inscripția în limba moldovenească.

Pe lângă biserică mai sunt și câte-va chilii-peșteri tăcute în stânca dealului și care sunt locuite, iar mult mai sus sunt altele nelocuite și

acei cari au suferit ca să păstreze neștirbită credința și limba strămoșească.

Și multă vreme eșind din valea îngustă în care se adăpostește acest locaș de odihnă și rugăciune duci amintirea bisericii această tăiată în stâncă și chiliile mici cari atârna deasupra văiei prăpăstioase ca niște cuiburi și azi păzitorii limbii și creșterii și azi păzitorii limbii și creșterii moldovenești.

Dr. I. Pascian.

Michel Provins

Cum se vindecă neurastenia...

— Urmare și sfârșit —

Ivan. — Te cred și îți mulțumesc, doctor.

După un ceas, spre cea mai mare surprindere, Ivan vede pe Josetta suindu-se în trăsură, alături de doctor și luând drumul spre gară. În tren, doctorul pare foarte mulțumit văzându-și pacienta mai veselă, și socotește această boală drept un caz curios în analele medicinei.

La Paris se despart și după 20 de minute, Josetta, îmbujorată la față și mai sănătoasă ca ori când, intră la Didier, amantul ei, încă de pe vremea șederii ei la Paris, în primul an ai căsătoriei.

După nebunia sărutărilor, încep să vorbească.

Didier. — Cu toate scrisorile tale asigurătoare, nu credeam că vei putea să scapi.

Josetta (veselă). — Crezi tu că o femeie nu este în stare să ducă la bun sfârșit orice îi trăznește prin cap ?

Didier. — Și prin inimă ??

Josetta. — Mai ales când e vorba și de inimă !.. (Observând masa încărcată cu bunătăți). Ce de bunătăți !.. Mi-e o foame... Acasă doar pe furis mănânc mai bine, ca să nu dau de bănuț.

Didier. — Ești cea mai prefăcută femeie de pe lume !.. Haide să mâncăm !

Josetta. — Și când te gândești că avem să stăm împreună o săptămână întreagă !.. Atâtea zile de fericire !.. O să caut să urmez cura foarte conștiincios !

Didier. — Fără să scapi cel mai mic amănunt, sau să neglijezi o virgulă din rețeta prescrisă de doctor... Dar cum ți-a trăznit prin cap să te prefaci bolnavă de neurastenie ? Admirabilă invenție !

Josetta. — Ușor de inventat dar greu de urmat.

Didier. — De ce ?

Josetta. — Odată cu mutarea la țară, sim-

Sera inimii...

...flori albastre
flori de vară,
Flori în glastre
flori de sară,
Din potirul amăgirii
Răsăriți sfioase iar
...Noi parfumuri
noui petale,
Pe-alte drumuri
pe-altă zare...
'Mi 'nbibați adâncul firii
Cu al vostru tainic dar!..
...Flori sărmâne,
flori de vise
— Umbre vane
râni închise,
— Nu simțiți cum va adie
un zefir necunoscut!
...Aripi albe
sângerate
Păsări dalbe
'ndurerate
— Nu vedeți zarea pustie
'A 'ntristatului trecut!

G. Leordeanu

team că mă pierd... Să trăiesc în mândrită în potecui acela de pământ, fără nici o distracție, fără nici o emoție ? Eu, care eram învățată în haosul și larma aceasta a Parisului?.. Mi se părea și ridicul și hideos!.. Afară de asta, Ivan devenia din ce în ce mai grosolan și mai plicticos prin conversațiile pe cari le aveam... Așteptam corabia ca să mă salveze din naufragiul în care căzusem și ocazia se ivi : Avui fericirea să se răstoarne trăsura cu mine. După 2 zile, îmi procurai un dicționar medical, spre a căuta caracterele neurasteniei... Accidentul cu trăsura mă salvase ! După 8 zile, devenisem de nesuferit, așa de bine îmi însușisem simptomele acestei boale... Toată starea mea părea a fi urmarea accidentului cu trăsura.

Didier. — Dar doctorul ce spunea ?

Josetta. — Mă zăpăcisem cu desăvârșire și pe el, că nu știa ce să mai creadă... Și l-am auzit odată șoptindu-i lui Ivan, că se află în fața unui caz cu totul curios... Mă puneam să fac fel de fel de încercări, pe cari le reușeam de minune, și el prindea și mai multă încredere în diagnosticul pe care mi-l pusese...

Didier. — Dar Ivan ?

Josetta. — Ivan, sârmanul de el, se prăpădea de tot cu firea : nu mai avea liniște, sta să mă păzească ziua și noaptea... Uneori îmi inspira atâta milă, că îmi spuneam că mă simțiam mai bine și în curând voi fi sănătoasă, ca să-l mai încurajez și să-l fac să se mai îngrijească și de ocupațiile sale, pe cari le neglija cu desăvârșire. Pe urmă, gândindu-mă că această milă față de el ar putea să mă lipsească de fericirea de a fi lângă tine, deveneam tristă, palidă și ochii îmi înțolau în lacrimi.

Didier. — Și cum puteai să devii palidă și să storcei lacrimi... Te fardai ?

Josetta. — Dar de unde ? Studiasem bine această chestiune... Astăzi am ajuns așa de perfectă, încât, uneori când mă uit în oglindă, mă sperii eu singură de lăfățigarea pe care o am... În privința lacrimilor, lucrul este mai ușor : mă gândesc că n'o să te văd așa de curând, și asta 'mi ajunge : gata un kilogram de lacrimi !.. Ah ! când plâng, sunt de speriat ! Ivan turbează și 'mi promite tot ce fantezia unui bolnav poate să ceară.

Didier. — Bietul Ivan !.. Cu toate acestea, va veni o zi, când îl vei iubi cu adevărat.

Josetta. — În orice caz, asta nu trebuie s'o crezi tu, mai ales acum, când suntem

Împreună, și când ne iubim atât de mult?... Ce va fi mâine, puțin îmi pasă!.. Poate că voi fi obosea de amorul tău și nu voi mai avea nevoie de acela al lui Ivan..

Didier. — Nu crezi că ești prea sinceră?
Josetta. — Ce copil ești!.. Nici nu ești în stare să deosebești o dragoste adevărată de a noastră, de o obligație socială..

Didier (sărutându-o). — Cu o prefăcută ca tine, nici eu nu știu ce să mai cred... (Se sărută pătimaș).

După o săptămână, Josetta se întoarce complet restabilită, spre cea mai mare bucurie a lui Ivan. Hotărât, hidroterapia face minuni în zilele noastre. Bietul Ivan a cheltuit o sumă de bani cu instalația, unei săli de dus. De geaba, efectul nu se vede, și Josetta cade din nou bolnavă, spre cea mai mare dezolare a lui Ivan. Doctorul este chemat din nou.

Ivan (după un nou consult medical). — Iar la Paris!.. Atunci trebuie să-mi spui, doctore, în ce constă efectul acelor băi? Apa dela Paris nu este mai bună ca cea de aici, și aparatele instalației mele sunt de o mie de ori mai moderne ca cele de acolo... Atunci, cum se explică că de acolo a venit sănătoasă, iar aici, făcând aceleași băi, s'a îmbolnăvit mai rău ca înainte?..

Doctorul. — Iată de ce: Neurastenia este o intoxicație a sistemului nervos, intoxicație ce aduce epuizarea forțelor, oprirea funcțiunii de inhibiție și mărește forța reflexă a moleculelor.

Ivan (care nu înțelege nimic). — Da..., da!..

Doctorul. — Pe de altă parte, se atacă creierul mare și, transmitând acelaș efect

creierului mic, scade moralul și, după cum îți-am mai spus, reacția se produce. Dacă se galvanizează moralul prin o mică schimbare, o idee, o sugestie, răspunde echilibrului; dacă, din potrivă, se lasă inactiv, se plasează între creierul mare și cel mic, și boala, cu toate toxinele, lucrează, producând asupra vaso-motoarelor starea de agravare.

Ivan (care iar n' înțelege nimic). — Înțeleg foarte bine!.. Dar remediul?..

Doctorul. — Unul singur, pentru a-ți scăpa soția: reinstalează-te la Paris, căutând să închiriezi un apartament cât mai aproape de băi.

Ivan. — Și atunci îmi garantezi însănătoșirea?

Doctorul. — Îți dau în scris, dacă vrei!.. În timpul de azi, știința a ajuns o certitudine matematică.

Ivan a rămas convins și s'a reinstalat la Paris. După trei luni își anunță, foarte vesel, vizita la „prințul stânței”.

Ivan. — Să trăești, dragă doctore! Am venit să-ți mulțumesc!.. Soția mea merge din ce în ce mai bine. A redevenit veselă, încântătoare și plină de atenție față de mine. Într'adevăr, ești cel mai mare medic al timpului nostru.

Doctorul (modest). — Îmi cunosc meseria, atâta tot!..

Ivan. — Și știi ce e mai curios? De 8 zile, soția mea nu se mai duce să facă dusuri, spunându-mi că nu le mai simte nevoia, și mi-a cerut să răspund afectuos... sărutărilor ei.

Doctorul. — Acesta-i cel mai bun indiciu că e pe deplin sănătoasă!..

Traducere de Corneliu Ionescu

beat. D-na Murat a cărei trăsură trebuia să vie imediat după aceea și fratelui ei, a fost ocrotită pentru un motiv cu totul contrariu.

Generalul Lauriston istorisea o poveste nostimă; voind să audă sfârșitul ei doamnele nu se grăbiră și într'un târziu când s'au urcat în caretă s'a auzit explozia. D-na Murat care era însărcinată fu atât de

D-na Tallien

împăimântată încât născu un copil epileptic. Explozia avu loc într' trecerea celor două trăsuri.

Napoleon își continuă drumul și se duse la operă, unde se executa pentru prima oară superbul Oratoriu: *Crearea lumii*. Fu primit cu vii și nenumărate aplauze. Cu toate acestea Impăratul era foarte neliniștit de soarta surorii lui care nu sosi de

GEORGETA DUCREST

AMINTIRI DESPRE IMPARATEASA IOSEFINA

10

Traducere de CONST. A. I. GHICA

CAPITOLUL X

Ducele d'Enghien.— Mașina infernală.

Se vorbea într-o zi în fața Impărătesei de evenimentul deplorabil care a pricinuit multă durere în Franța și a mănjit gloria lui Napoleon...

Josefina vorbi cu o adâncă tristețe de faptul că nu putuse împiedica la timp asasinarea ducelui d'Enghien.

„Sunt unele lucruri asupra cărora trebuie să tac, pentru a nu divulga pe adevărații autori ai morții ducelui d'Enghien.

„De altfel generalul Moreau a fost cauza nevinovată a acestei sângeroase aventuri.

„Napoleon vorbind cu el, întrebându-l asupra Bourbon-ilor, voi să știe dacă în familia aceasta se aflau războinici.

„ — Da, i-a răspuns acesta, toți sunt bravi, în special ducele d'Enghien este un excelent ofițer, adorat de soldați și un demn urmaș al ramurei Condé.

„ — E ambițios?

„ — Nu știu, dar după febul cum se bate, pare că aspiră la o glorie ce nu poate să se mărginească să slujească departe de țara lui.

„Elogiul acesta, adăugă Impărăteasa, a neliniștit pe Napoleon. Per-

tru a-l calma îi s'a propus o crimă. Voi ură în totdeauna pe acei cari l'au silit la această fără de lege, căci au fost cei mai mari dușmani ai Impăratului”.

Explozia din strada Saint Nicaise

Am mai întrebât-o pe Josefina despre explozia din strada Saint Nicaise.

Mașina infernală era atât de bine calculată, în cât Napoleon a scăpat mulțumită marei rezezițiuni cu care a fost dus de vizitiul lui care era

cât peste un sfert de oră; indispoziția ei o făcuse să se întoarcă la Tuileries. De altfel toată lumea din sală știa pricina zgomotului grozav care se auzise; D-na Murat fu primită cu un entuziasm de nedescris.

RACII

(Monolog după J. NORMAND) —

Cu mustăți cât niște fuse
Și chimirul plin cu lei,
De când mama mă născuse
Locuiam la Fefelei.
Duceam viață regulată
Cu amicii mei burlaci,
In odae separate
Mă mâncam într'una raci.

La orașu-mi de năsoare,
Supus leșilor firești,
Țineam strașnic lucră-mea,
Eu visam de București.
Uă-ic e lume a desmățată,
O șiam, cu haidamaci
Ce'n odae separată
Își trec vremea mâncând raci.

Mătușica mea Săftica,
Al meu sprijin ș'ajutor,
A murit, și bătrânica
M-a lăsat moștenitor.
Capătala, d'astă dată,
M'atrăgea. De, ce să-i faci,
In odae separată
Mă gândeam să mănânc raci.

Cum sfârșii, să-i zicem treaba,
Eu mîncut nu mai stetei.
Bucureștii mi'mi plac, geabaj
Mi-era dor de Fefelei.
O pornisem. Dar, d'odată
M'apucă un zor cu draci
In odae separată
Să îmbuc vre-o căfi-na raci.

Se'nserase. La ceasornic
Era ceasul șase'n cap,
Ceasul mesii. Cu pas zornic
Spre Iordache ebor în trap
Cum sosesc, îi zic îndată
Unui chelner: „Roast să-mi fac
„De odae separată,
„Să-mi aduoi aoolo raci!”

Ne-a servit o saramură...
In plural vorbesc, ce vrei,
N'am vrut singur a mea gură
Să mi-o'ndop cu crustacei.
O brunetă înfocată,
Pe obraji cu flori de maci.
In adoe separată
A păpat cu mine raci.

Ce să spun?... Era frumoasă?
Mă'nneacam în ochii ei.
Mi-a zis, hoafă, mângăioasă:
„Nu pleca la Fefelei!”
Și a doua zi, urmată
D'ai iubirii vârcolaci,
In odae separată
Măneacam iar rasol de raci.

Iar d'atunci, cu mintea plină
De dorințe nebunești,
Am prins iaca rădăcină,
Am rămas în București.
In prăpastia'nfricoșată
Vream să'nfig adânci taraci,
Da'n odae separată
Tot mâncam într'una raci.

Totdeauna cu o damă
Ospătam înghesuit,
Dar, dând dragostii grea vamă
O schimbam neconțent.
Rămânea doar neschimbată
Lista mesii. Maniaci.
In odae separată
Ne'ndopam mereu cu raci.

Oh! femeile, divine
Erau, zău, pe ochii mei;
Așa nostime, jivine
Nu găsești la Fefelei.
Aș fi vrut, Cristoase-odată
Să le vezi — și sfânt să-mi zaci —
In odae separată
Ronțând gâturi de raci.

Însă, vai, simții în pripă
Că, deși nesăturat,
Cu-așa viață de risipă
Tot arutu-mi s'a svântat.
A svârliți ca p'o'lopătă.
Ai averii mele saci
In odae separată
Cheltuiți au fost pe raci!

Dar de firea mea sânt tare,
Cum au fost și moșii mei;
Pocăit, spre îndreptare,
M'am întors la Fefelei.
Azi, la popi slugă plecată,
Vând prescură și colaci:
In odae separată
Nu mâncăți cu nimeni raci!

N. TINE

CAPITOLUL XI

Generalul Moreau.— Doamna Tallien

Întreg Parisul fu revoltat de atentatul care amenințase nu numai viața familiei Bonaparte, ci a mai multor oameni nevinovați. În fie-care clipă se aflau noi amănunte cu privire la atentatul din strada Saint Nicaise: Arestări nenumărate au avut loc, și poliția care și așa era destul de severă, deveni și mai aspră în cât nici nu mai îndrăzneai să vorbești pe stradă. Sunt încredințată că mai multe persoane inculpate în procesul

acesta ignorau cu desăvârșire prin ce mijloace trebuiau să se scape de Napoleon.

Impărăteasa care ținea foarte mult la generalul Moreau și știind ce mult era iubit de armată, se temu ca să nu fie arestat și el; tribunalul nu îndrăzni însă să meargă atât de departe. Exemplul generalilor MacDonald și Nausouty, cari, în plină audiență, nu se temuseră să denunț prietenului lor închis dovezi publice de dragoste, a fost urmat de mulți alți frați de arme. Trebuiau menajați acei de care țara avea nevoie

în fie-care clipă. Napoleon s'a mulțumit deci să expulzeze pe acest mare căpitan.

Cu cât va fi timp înainte de săvârșirea atentatului, cu ocazia instituirii ordinului legiunea de Onoare fi s'a comunicat lui Moreau că va fi decorat și el.

„— Nu cunosc altă legiune de onoare de cât armata, răspunse generalul și e multă vreme de când fac parte din ea. Nu merit decorația de care îmi vorbești, de-aceia n'am s'o primesc. Nu-mi plac privilegiile.”

Cuvintele acestea au fost raportate lui Napoleon, care întrezări din clipa aceea că va găsi un censor pentru proiectele pe care le va forma în viitor.

Ducele d'Enghien

Impărăteasa vorbea adesea de timpurile când cunoștea sărăcia; își amintea mereu cu recunoștință de serviciile pe care le primise în epoca aceea. Serviciul care o mișcase mai mult și asupra căruia stăruia întotdeauna cu o vie emoție, era acela făcut de doamna Dumoulin, o femeie foarte bogată și îndatoritoare. Cu ocazia foametei, d-na de Beauharnais lua masa în fiecare zi la femeia aceasta bună care invita la ea acasă un mic număr de prieteni a căror avere era neînsemnată; fiecare invitat aducea cu el pâinea, care pe atunci era un obiect de lux.

D-na Dumoulin care știa că d-na de Beauharnais era mai săracă de cât oelul'alte, o scuti de uzul acesta.

Impărăteasa ne vorbea de-așemenea de prietenia ei pentru d-na Tallien. Împăratul nu voise nici odată să permită Josefinei s'o primească la Tuileries, cu toate astea Impărăteasa o vedea în taină la Malmaison.

Intimitatea acestor două femei dăinuia de multă vreme și niciodată nu a dat loc la vre-o neînțelegere.

(Va urma)

Câteva frazi

Fidelitate

Un om pretențios

— E credincios câțelul?
— Ne mai pomenit! Inchipește-ți că l'am vândut de patru ori până acum și mereu s'a întors acasă...

— Doresc un glob terestru, pentru națu!
— Ce mărime, domnule?
— Indiferent, dă-mi-l mărime naturală

FILATELIA

Noutăți filatelice

Germania : Au apărut noi mărci poștale de 5, 10 și 30 pfenigi, cu un nou desemn : un vultur.

Chili : S'a pus în circulație o nouă emisiune de taxe de plată, compuse din 11 valori și anume : 2 centavos, 4, 8, 10, 20, 40, 60 și 80 centavos, 1, 2 și 5 pesos.

Această serie a fost emisă cu prilejul conferinței a cincea pan-americană.

În Egipt : a apărut un timbru de 200 milliemi cu efigia Regelui.

Franța (colonii) Dahomey, a dat la iveală un plic cu timbru de 5 centime imprimat care se vinde cu 7 centime.

Madagascar a scos o taxă de plată de 60 centime.

Martinica, un plic imprimat cu un timbru de 10 centime care se vinde în comerț cu 13 centime.

Syria a scos timbre noi de 10, 25, 50 și 75 centime, 1, 1.25, 1.50, 2, 2.50, 3, 5, 10 și 25 piastri. Timbre de aviație de 2, 3, 5 și 10 piastri. De

semenea a sursarjat un timbru de 30 centime cu 1 piastru și 50.

Marele Liban timbre de 10, 25 50 și 75 centime, 1, 1.25, 1.50; 2, 2.50 3, 5, 10 și 25 piastri. Timbre de avion de 2, 3, 5 și 10 piastri de asemenea ca și Siria a sursarjat o marcă de 30 centime cu 1 piastru și 50.

Marocul spaniol : timbre de 1, 5, 10, 20 și 40 centime de pesetas, o carte poștală de 15 și 25 centime și cărți poștale cu răspuns plătit de 15 și 25 centime.

Cărți primite

Americana îndrăgostită roman de *Vașile Pop* ediția II-a, apărut în editura Socec. Romanul, scris în Statele

Unite, cu prilejul refugului, în urma îndemnului poetului american Edwin Markham de a schița viața românilor din Statele-Unite în raporturile lor cu americanii, este povestea interesantă și colorită a unei iubiri nenorocite între o americană și un colonist român, poveste, care până la desnodământ, trece prin peripeții aventuroase bine prinse și meșteșugit redată Prețul 25 lei.

NOUILE PREMII FILATELICE

ALE

UNIVERSULUI LITERAR

— Pe luna Iulie 1924 —

CUPON No. 1.

VIZITAȚI
Cinema „VLAICU”

RULEAZA:

Filmele cele mai frumoase și instructive